

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa locală
4 februarie 2023

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Se dau textele:

A.

Mircești, 1880

Amice,

Am pierdut în zilele trecute un tovarăș de copilărie care purta un nume mai mult de șatră decât de salon, căci se numea Porojan!

El a fost unul din robii noștri, însă pitar¹ de meserie. [...]

Am pierdut în Vasile Porojan pe cel de pe urmă martor al începutului vieții mele, rivalul meu în jocul de arșice și în azvârlitura de pietre pe deasupra bisericii Sfântului Ilie din Iași, vecină cu casa părintească. Valurile lumii și treptele sociale ne-au despărțit de mult unul de altul: eu înălțându-mă pe scară mai până în vârful ei și el rămânând jos, fără a putea pune piciorul nici măcar pe întâia treaptă. Însă acum 50 de ani eram amândoi egali dinaintea soarelui, fiind deopotrivă părliți de dânsul, și formam o pereche nedespărțită de cum răsărea lumina zilei până ce apunea. Poamele din grădină nu apucau niciodată a se coace din cauza noastră, căci amândoi știam a ne agăța ca vererile pe vârfurile cele mai nalte ale copacilor roditori.

Meșteri în arta de a fura merele și perele de pe crengi; îndrăzneți și la asaltul stogurilor² de fân, din vârful cărora ne plăcea a ne da de-a rostogol; neobosiți la „puia-gaia“, la „poarca“, la „șârca“ și chiar iscoditori de noi jocuri, eram mândri unul de altul!...

Singura deosebire ce exista între noi doi consista într-aceea că, pentru fărdelegile noastre copilărești, numai Porojan era pedepsit de către jupâneasa din casă, mama Gahița! Câte bătăi a mâncat el, sârmanul, pe socoteala mea!... De-abia scăpat din mâinile jupânesei cu chica topor și cu obraji bujorați de palme, el alerga la mine și, uitând usturimea, mă-ndemna să ne jucăm în puf. Eu îl mângâiam, dându-i câteva parale turcești ca să cumpere halviță și simit³, două friandize, cum zic francezii, două Delicatessen, cum zic nemții, pentru care Porojan era în stare să-și vândă căciula dacă ar fi avut-o, și eu în stare să-mi dau papucii din picioare.

Ce talent avea el pentru confecționarea arcelor de nuiele cu săgeți de șindrila⁴ ! Cum știa de bine să înalțe zmeie de hârtie poleită până sub nori și să le trimită răvașe⁵ pe șfară⁶ !... Tovarășul meu, pe lângă aceste dispoziții de știință strategică, mai posedea și aplecări artistice; el suna din drâmbă cu un talent la care nu am putut ajunge niciodată și pe care îl admiram mai mult decât am admirat mai târziu talentul lui Liszt... știa să imiteze șuierul șerpilor și să-i cheme astfel la el când ne rătăceam împreună prin fânețele înflorite din lunca de la Mircești... și, toate aceste aptitudini ale lui fiind nesocotite, el a fost destinat a deveni pitar. Într-o bună dimineață Porojan a fost dat pe mâna unui brutar pentru ca să învețe a plămădi pâini, ciurecuri, colaci, cozonaci etc., iar eu am fost trimis la pansionul d-lui Victor Cuénim ca să învăț tot ce se putea învăța pe atunci: un pic de franțuzească, un pic de nemțească, un pic de grecească, ceva istorie și ceva geografie, pe deasupra.

Adio, nepăsare a copilăriei! Adio, libertate! Adio, fericire! Ce-o fi pățit tovarășul meu sub lopata brutarului, nu știu, dar, cât pentru mine, îmi aduc aminte că, lipsit de Porojan, îmi părea că eram o fînță fără umbră.

Sunt dator însă a mărturisi că amicul meu știa să rabde suferințele cu un stoicism⁷ antic. Nici țipa, nici vărsa lacrimi, dar plângeam eu pentru dânsul...

*În sfârșit, sună ora unei despărțiri complete!... În vara anului 1834, d-nul Cuénim dusese elevii săi pe malul Prutului pentru petrecerea vacanțelor. Eram în gazdă pe la casele țărănești din satul X... și ne găseam la largul nostru: veseli, nebuni, zburdalnici ca rândunelele. Între sat și râu se ridicau un buchet de copaci rari și pletoși, care deveniseră arena jocurilor noastre. Adăpostiți la umbra lor, priveam cazacii de pe cela mal, înarmați cu sulite lungi și, când ne scăldam, strigam la ei: **Zdraste ciolovec!**, ca și când am fi salutat pe Cesar.*

Ședeam într-o amiază culcat la tulpina unei răchite, crezându-mă că-s Robinson Crusoe și așteptând să apară de după copaci o ceată de sălbatici, când zării deodată figura lui Porojan.

— Vasile!... am strigat cu bucurie... Vasile!...

— Eu, cuconașule, răspunse Porojan. Am adus o scrisoare a boierului lui domnul Cuénim.

— Și te-a trimis pe tine?

— Ba nu; dar m-am luat pe urma slujitorului de la Visterie, care a fost însărcinat cu scrisoarea. Îmi era dor să te mai văd o dată, cuconașule, pân-a nu te duce la Paris.

— La Paris? Eu?

— Așa... am auzit vorbind fetele de sus, că boierul a hotărât să te trimită la carte, tocmai în fundul lumii... și am venit să te rog ca să mă iei cu d-ta.

(Vasile Alecsandri, **Vasile Porojan**)

¹**pitâr**, *pitari*, s. m. **1.** (mold.) brutar.

²**stog**, *stoguri*, s. n. grămadă mare de fân, de snopi de grâu etc., clădită în formă cilindrică și terminată printr-un vârf conic.

³**simít**, *simiți*, s. m. covrig turtit făcut din cocă mai moale, presărat cu semințe de susan.

⁴**șindrilă**, *șindrile*, s. f. scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor;

⁵**răvăș**, *răvașe*, s. n. (învechit, azi mai ales popular) scrisoare, bilet, bilețel.

⁶**șfară** (regional)- *sfoară*.

⁷**stoicism** s. n. tărie, fermitate morală în încercările vieții.

B.

Acum Tom se hotărâse definitiv. Era abătut și deznădăjduit din cale afară. Își spunea că e un băiat părăsit și fără de prieteni, că nimeni nu-l iubea. S-or căi poate, când or auzi la ce-l împinseseră. El unul încercase să fie băiat de treabă, să meargă pe calea cea bună, dar cei din jur mereu i se puseseră de-a curmezișul. Bine! Dacă voiau cu tot dinadinsul să scape de el, fie și-așa!... Tot pe el or să-l scoată vinovat de urmări și n-aveau decât. Nici nu se putea altminteri. El, sărmanul, singur pe lume, ce drept avea să se plângă? Da, da, până la urmă îl siliseră să facă pasul ăsta și a lor va fi vina dacă de aci înainte va duce o viață plină de nelegiuri. Altă cale nu-i rămânea.

Tot vorbindu-și așa, coborâse mult la vale pe Drumul Poienii și auzea slab, din depărtare, sunetul clopoțelului care vestea școlarilor începerea lecțiilor. Îl podidiră lacrimile la gândul că în veci n-avea să mai audă acest sunet prietenos, atât de cunoscut urechii sale. Era cumplit, dar n-avea încotro. De vreme ce-l alungau în lumea rece și haină, el nu putea decât să se supună, dar îi ierta pe toți. Aci, sughițurile de plâns se înteziră.

Tocmai atunci îi ieși în cale bunului său amic, Joe Harper, cel mai apropiat tovarăș de școală și băiatul de care îl lega prin jurământ o prietenie veșnică. Joe avea căutătura aspră și se vedea cât de colo că sinea lui urzea un plan mare și sumbru. De bună seamă se întâlniseră aici

două inimi într-un gând. Ștergându-și ochii cu mâneca, Tom începu să îngaime, bocind, că el se hotărâse să scape de asuprirea și lipsa de înțelegere de acasă, să-și ia lumea în cap și să nu se mai întoarcă în vecii vecilor, exprimându-și, în cele din urmă, nădejdea că Joe nu-l va da uitării. Dar numai decît își dădu seama că și Joe avea de gând să-l roage același lucru: că de aceea pornise pe urmele lui. Îl bătuse maică-sa pentru că mîncase, cică, niște smântîna din care el nici nu gustase; habar n-avea de smântîna aia.

Cum umblau așa, împreună, amărâți, cei doi băieți reînnoiră legămîntul să se ajute întotdeauna și frați să-și fie nedespărțiți pînă ce moartea avea să le închidă ochii, izbăvindu-i de toate. După asta începură să ticluiască la planuri.

(Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*)

C. *Prietenia e pe viață. Dacă s-a terminat, s-a terminat viața și nici chiar aceasta nu oprește prietenia. Ea continuă atîta timp cît măcar unul dintre cei doi mai trăiește și trece apoi de la sine, ca la vechii greci, în poveste. [...]*

Prietenia nu seamănă cu zeii, seamănă cu Dumnezeu. Prietenul înțelege totul fără explicații. Dacă explicația apare, ea nu este pentru a explica, ci pentru a desfăta. Se poate greși în viață. Aceasta nu tulbură prietenia care e dincolo de greșeală și de iertare. Prietenia e mai de preț decît dragostea.

Are toate aceste însușiri, dacă e prietenie. Dacă nu le are, nu e prietenie. E, poate, dragoste. Prietenia adevărată se salvează. Dacă se pierde pentru totdeauna, nu e prietenie.

(<https://www.lapunkt.ro/2013/01/despre-prietenie-cu-dragoste>)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Există un cuvânt despărțit incorect în silabe în seria:

- a) to-va-răș, smân-tâ-nă, Dum-ne-zeu;
- b) săl-ba-tici, sâr-ma-nul, dra-gos-tea;
- c) ță-ră-nești, alt-min-teri, ze-ii;
- d) fi-in-ță, tic-lu-ias-că, ve-chii.

2 puncte

2. În enunțul: *Ce talent avea el pentru confecționarea arcelor de nuiete cu săgeți de șindrilă*, există:

- a) un hiat și trei diftongi;
- b) două hiaturi și patru diftongi;
- c) două hiaturi și trei diftongi;
- d) un hiat și patru diftongi.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite sensului din text pentru cuvintele subliniate în textele date se regăsesc în seria:

- a) palizi, speranța, influențează;
- b) fericiți, dorința, distruge;
- c) înroșiți, speranța, strică;
- d) înroșiți, năzuința, apropiere.

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile corecte la cerințele de mai jos:

4. Transcrie un verb la modul condițional-optativ din textul A și unul la modul conjunctiv din textul B.

2 puncte

5. Selectează un predicat nominal și un predicat verbal din secvența extrasă din textul B.:
Acum Tom se hotărâse definitiv. Era abătut și deznădăjduit din cale afară. Își spunea că e un băiat părăsit și fără de prieteni, că nimeni nu-l iubea. S-or căi poate, când or auzi la ce-l împinseseră.

2 puncte

6. Transformă în propoziție simplă și interogativă următorul enunț: *Poamele din grădină nu apucau niciodată a se coace din cauza noastră.*

2 puncte

7. Alcătuieste un enunț exclamativ prin care Joe își exprimă, la întâlnirea cu Tom, indignarea față de mama sa, utilizând un verb copulativ.

2 puncte

8. Alcătuieste un enunț în care cuvântul subliniat în secvența: „*De vreme ce-l alungau în lumea rece și haină [...]*” să fie o altă parte de vorbire, pe care o vei menționa, cu funcția sintactică de nume predicativ.

2 puncte

9. Transcrie două substantive în cazuri diferite, precizând funcția sintactică pentru fiecare, din secvența: *Tot vorbindu-și așa, coborâse mult la vale pe Drumul Poienii și auzea slab, din depărtare, sunetul clopoțelului*

care vestea școlarilor începerea lecțiilor. Îl podidiră lacrimile la gândul că în veci n-avea să mai audă acest sunet prietenos, atât de cunoscut urechii sale.

2 puncte

10. Rescrie corect următoarele enunțuri:

Grăbindu-și pașii pe Drumul poienii, Tom se simțea tare cumplit. Văzându-l pe Joe, a-nțeles imediat că avea și el în minte un plan.

-Nu-mi zi nimic deocamdată, îi spuse Tom prietenului său celui supărat.

2 puncte

SUBIECTUL alI-lea

40 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Numește, într-un enunț, o temă comună celor trei texte.

4 puncte

2. Transcrie, din textul B, un indice de timp și un indice de spațiu.

6 puncte

3. Formulează, în enunț, câte o idee principală pentru fiecare dintre fragmentele scrise îngroșat în textele A și B.

6 puncte

4. Prezintă, în două-patru enunțuri, o trăsătură a unui personaj, la alegere, din textul A sau din textul B, justificând-o cu o secvență din text.

6 puncte

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația următoarei secvențe din textul A: *Adio, nepăsare a copilăriei! Adio, libertate! Adio, fericire!*

6 puncte

6. Indică, în două-trei enunțuri, motivul pentru care Joe vrea să îl însoțească pe prietenul său.

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 40 de cuvinte, ce înseamnă o prietenie adevărată, valorificând textul C.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Redactează un text narativ, de 150 - 200 de cuvinte, în care îți vei imagina că ai întâlnit un personaj din textul A și unul din textul B și ai participat la o întâmplare în urma căreia ai descoperit ce înseamnă prietenia.

În compunerea ta trebuie:

- să povestești o întâmplare, utilizând persoana I;
- să respecti succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să incluzi o descriere de 20-30 de cuvinte a unuia dintre personaje, valorificând unul dintre texte;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte;
- să respecti normele de exprimare, de ortografie și de punctuație.

Vei primi **32 de puncte** pentru conținutul compunerii și **8 puncte** pentru redactare: unitatea compoziției – **1 punct**, registrul de comunicare, stilul și vocabularul – **2 puncte**, coerența textului – **1 punct**, ortografia – **2 puncte** (0-1 greșeli – 2 puncte, 2 greșeli - 1 punct, mai mult de 3 greșeli - 0 puncte), punctuația - **1 punct** (0-1 greșeli – 1 punct, mai mult de 2 greșeli - 0 puncte), așezarea în pagină – **1 punct**.

Notă ! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.